

Conservatorio Profesional de Música de Lalín

Programación de Frauta travesa

Índice

1. Introducción	5
1.1 Marco Legal.....	5
1.2 Características do centro	6
1.3 Características do alumnado	7
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais	9
2.1 Grao elemental	9
2.2 Grao Profesional.....	10
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	11
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de frauta travesa.....	13
4.1 Grao elemental da materia de frauta travesa	13
4.2 Grao profesional da materia de frauta travesa	13
5. Metodoloxía.....	14
5.1 Principios metodolóxicos	14
5.2 Métodos didácticos	15
6. Atención á diversidade	16
7. Temas transversais	17
7.1 Educación en valores	17
7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's) ...	18
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	19
8.1 Actos institucionais	19
8.2 Cursos e clases maxistrais	20
8.3 Audicións	20
8.4 Outros.....	20
9. Secuenciación por cursos	21
9.1 Curso: 1º de grao elemental	21
9.1.1 Obxectivos.....	21
9.1.2 Contidos	21
9.1.3 Avaliación.....	22
9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	25
9.1.5 Medidas de recuperación	25
9.1.6 Recursos didácticos*	27
9.2 Curso: 2º de grao elemental	28
9.2.1 Obxectivos.....	28
9.2.2 Contidos	28
9.2.3 Avaliación.....	28
9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	31

9.2.5	Medidas de recuperación	32
9.2.6	Recursos didácticos*	33
9.3	Curso: 3º de grao elemental	35
9.3.1	Obxectivos.....	35
9.3.2	Contidos	35
9.3.3	Avaliación	36
9.3.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	38
9.3.5	Medidas de recuperación	39
9.3.6	Recursos didácticos*	40
9.4	Curso: 4º de grao elemental	42
9.4.1	Obxectivos.....	42
9.4.2	Contidos	42
9.4.3	Avaliación	43
9.4.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	46
9.4.5	Medidas de recuperación	46
9.4.6	Recursos didácticos*	48
9.5	Curso: 1º de grao profesional	50
9.5.1	Obxectivos.....	50
9.5.2	Contidos	50
9.5.3	Avaliación	51
9.5.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	54
9.5.5	Medidas de recuperación	54
9.5.6	Recursos didácticos*	56
9.6	Curso: 2º de grao profesional	58
9.6.1	Obxectivos.....	58
9.6.2	Contidos	58
9.6.3	Avaliación	59
9.6.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	62
9.6.5	Medidas de recuperación	62
9.6.6	Recursos didácticos*	64
9.7	Curso: 3º de grao profesional	66
9.7.1	Obxectivos.....	66
9.7.2	Contidos	66
9.7.3	Avaliación	67
9.7.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	70
9.7.5	Medidas de recuperación	70
9.7.6	Recursos didácticos*	72
9.8	Curso: 4º de grao profesional	74
9.8.1	Obxectivos.....	74
9.8.2	Contidos	74
9.8.3	Avaliación	75
9.8.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula.....	78
9.8.5	Medidas de recuperación	78
9.8.6	Recursos didácticos*	80
9.9	Curso: 5º de grao profesional	82

9.9.1	Obxectivos	82
9.9.2	Contidos	82
9.9.3	Avaliación.....	83
9.9.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	86
9.9.5	Medidas de recuperación.....	87
9.9.6	Recursos didácticos*	88
9.10	Curso: 6º de grao profesional	91
9.10.1	Obxectivos	91
9.10.2	Contidos	91
9.10.3	Avaliación.....	92
9.10.4	Criterios para a concesión de ampliación de matrícula	95
9.10.5	Medidas de recuperación.....	96
9.10.6	Recursos didácticos*	97
10.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	99
11.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	100
12.	ANEXOS.....	101
12.1	Probas de acceso 1º de grao profesional	
12.1.1	Contidos	
12.1.2	Criterios de avaliación.....	102
12.1.3	Criterios de cualificación.....	103
12.2	Probas de acceso a outros cursos.	104
12.3	Premios Fin de Grao.....	105
12.3.1	Contidos da proba.....	105
12.3.2	Criterios de avaliación.....	105
12.3.3	Criterios de cualificación.....	105
12.4	Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais.....	105
12.4.1	Folla de calibración para audicións e/ou probas instrumentais.....	105
12.4.2	Folla de calibración para escalas.....	106

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Frauta travesa está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos catro cursos do grao elemental e dos seis de que consta o grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento de vento madeira de acordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establecen os artigos 5º e 10º do capítulo II dos Decretos 198/2007 e 203/2007, do 27 de setembro, respectivamente.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantizando que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.

- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **CIRCULAR 21/2008** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se regula a avaliación e cualificación dos alumnos e das alumnas que cursan as ensinanzas elementais de música e danza dispostas nos decretos 196/2007, do 20 de setembro e 198/2007, do 27 de setembro, polos que se establece a ordenación das ensinanzas de grao elemental de danza e de música, respectivamente.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.
- **DECRETO 198/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música. DOG do 25 de outubro de 2007.
- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.2 Características do centro

O CMUS Profesional de Lalín é un Conservatorio de Música Municipal encastrado dentro dun Patronato Cultural. O Conservatorio atópase nun edificio situado ao nordeste da vila de Lalín, na zona escolar denominada Rúa da Banda de Música de Lalín nº 10. A rúa do Centro é unha rúa morta, sen saída, que dá acceso ao IES Ramón Mª Aller Ulloa e ao Parque do Pontiñas.

O edificio que alberga ao CMUS Profesional de Lalín é o Auditorio Municipal de Lalín. Este edificio divídese en dúas zonas de aulas diferenciadas dividi-

das pola Sala “Tuno Valdés”. O Centro conta con dúas zonas de aulas, dous auditorios, biblioteca, zona de oficinas, cabinas de estudo, etc. O edificio está compartido con outras asociacións e diversas actividades culturais

Lalín está situado na Comarca do Deza, corazón de Galicia, nunha zona de ampla influencia musical, rodeado por Concellos con numerosas bandas de música.

O horario do CMUS é de tarde, durante o curso escolar é dende as 15:30 ata as 22:00 horas.

1.3 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 175 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos alumnos do grao elemental pertencen ao concello de Lalín, agás algúns que veñen para cursar especialidades como piano. No Grao Profesional atopámonos con alumnos de Concellos próximos como Silleda, Agolada, Chantada, etc.

Un feito que condiciona a permanencia no CMUS dos alumnos é o momento no que acoden á Universidade, provocando o maior número de baixas entre o alumnado, posto que se teñen que desprazar a vivir lonxe.

Hai que destacar a importancia das bandas de música na nosa zona de influencia, feito que condiciona a elección do instrumento e o interese polo estudo do mesmo.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.

A calidade da ensinanza.

A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a con-

certos ou á escoita da mesma na casa.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais

2.1 Grao elemental

O artigo 2º do capítulo I do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, indica que a finalidade deste grao é promover a autonomía do alumnado para que a súa capacidade de expresión musical adquira a calidade artística necesaria que permita acceder ao grao profesional.

Esta finalidade acadaríase coa consecución dos obxectivos ou capacidades ao longo dos catro cursos dos que consta o grao elemental e que o artigo 3º do capítulo I do mesmo Decreto enumera:

- a) Apreciar a importancia da música como linguaxe artística e medio de expresión cultural dos pobos e das persoas.
- b) Expresarse con sensibilidade musical e estética para interpretar a música de diferentes épocas e estilos, gozar con ela e enriquecer as propias posibilidades de comunicación e de realización persoal.
- c) Coñecer e valorar a importancia da respiración e do dominio do propio corpo no desenvolvemento da técnica instrumental, da calidade do son e da interpretación.
- d) Relacionar os coñecementos musicais coas características da escritura e da literatura do instrumento da especialidade, coa finalidade de adquirir as bases que permitan desenvolver a interpretación artística.
- e) Interpretar en público, coa necesaria seguridade en si mesmo, para vivir a música como medio de comunicación.
- f) Interpretar música en grupo habituándose a escoitar outras voces ou instrumentos, e adaptarse harmónicamente ao conxunto.
- g) Ser consciente da importancia do traballo individual e adquirir a capacidade de escoitarse e ser crítico consigo mesmo.
- h) Valorar o silencio como elemento indispensable para o desenvolvemento da concentración, a audición interna e o pensamento musical.
- i) Ser consciente da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- k) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

2.2 Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanza profesional de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- a) Habituar a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- b) Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- c) Analizar e valorar a calidade da música.
- d) Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- e) Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- f) Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- g) Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- h) Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.
- i) Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- a) Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- b) Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- c) Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- d) Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- e) Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- f) Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- g) Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- h) Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- i) Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- k) Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- l) Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.
- m) Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade

comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de frauta travesa

4.1 Grao elemental da materia de frauta travesa

No Anexo II do Decreto 198/2007, do 27 de setembro, polo que se establece a ordenación do grao elemental das ensinanzas de réxime especial de música, establécense os obxectivos, contidos e criterios de avaliación sobre os que se basa a presente programación.

4.2 Grao profesional da materia de frauta travesa

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza da frauta travesa, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos ata un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rixen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de frauta require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndolas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais e nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que decimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentárase en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.

- **Interdisciplinariade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica ti-véronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que esto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- a) Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- b) Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- c) Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- d) Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, existindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de percusión teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo cercano ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes asignaturas que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademáis, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertencen.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto productivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademáis de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquira unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mante-

mento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complementa cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Coa aplicación das TIC na aula, preténdese:

- Usar aplicacións con fin pedagóxico como metrónomo, afinador, etc.
- Establecer unha comunicación moito mais activa entre alumno/a- profesor/a ou pai/nai-profesor/a, a través do correo electrónico e/ou outras plataformas.
- Acceder a un sinfín de información sobre músicos, profesores/as, gravacións, compositores, etc. e que o alumnado sexa quen de atopar esa información, cun desenvolvemento áxil nas redes.
- Coñecer novas aplicacións informáticas relacionadas coa edición da escritura musical, a gravación e a mestura e edición de audio.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de Frauta travesa terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Conxunto, agás nas audicións, onde si deberán participar.

8.1 Actos institucionais

Entre os actos institucionais do noso CMUS están:

Acto de apertura e presentación do curso.

Concerto de fin de curso e entrega de diplomas e cualificacións.

Ademáis das actividades que se realizan no seo do propio Centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección e divulgación da nosa tarefa didáctica (Museo, Círculo de Recreo, etc.)

8.2 Cursos e clases maxistrais

Os cursos e clases maxistrais a realizar serán propostos polo departamento correspondente, e aprobados pola dirección do Centro pasando a ser actividades extraescolares ou complementarias do Centro.

No caso de haber orzamento para as actividades, será a Dirección do Centro que estableza os criterios de distribución do mesmo.

8.3 Audicións

Atendendo o que se contempla no currículo de Grao Profesional, cada departamento organizará audicións de alumnos que se celebrarán de forma continuada ao longo do curso. Ditas audicións serán públicas.

O Departamento de Fruta Travesa organizará como mínimo dúas audicións, que poderán ser tanto de aula como no auditorio do centro, ao longo do curso nas que o alumnado deberá participar interpretando as obras que o seu profesor lle asigne como mostra do traballo realizado na clase.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Frauta travesa dos graos elemental e profesional por cursos.

9.1 Curso: 1º de grao elemental

9.1.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación entre ambas mans e a produción do son.
- Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que se posibilite unha correcta emisión, afinación, articulación e flexibilidade do son.
- Coñecer e practicar os sons/dixitacións da frauta travesa dende o re grave ata o re agudo.
- Dominar as escalas e arpexios maiores, menores ata tres alteracións.
- Reter e madurar os coñecementos adquiridos nas clases individuais.
- Memorizar pequenos fragmentos musicais e as escalas programadas no curso.
- Coñecer as indicacións de medida, ritmo, dinámica e articulación que se atopan nos textos musicais propostos neste curso.
- Coñecer a frauta travesa como instrumento musical: partes que a compoñen, numeración/nome das chaves, mantemento e hixiene.

9.1.2 Contidos

- Coñecemento do instrumento (montaxe e conservación) así como unha perfecta colocación do mesmo e dos elementos físicos (corpo e mans) que participan nesta colocación.
- Realización de exercicios de técnica respiratoria con e sen instrumento, buscando prioritariamente a relaxación e o desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.

- Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- Realización de exercicios de embocadura e emisión (só coa boquilla e logo co instrumento completo).
- Práctica de escalas e arpexios maiores e menores ata 3 alteracións e da escala cromática con diferentes articulacións (legato e picado).
- Interpretación de estudos e exercicios de técnica.
- Interpretación de obras acordes ao nivel do alumno/a.

9.1.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.1.3.1 Criterios de avaliación

- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo, interese...).
- Mostrar unha posición corporal adecuada e un control sobre a respiración que lle permita tocar con naturalidade.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas: control sobre o sopro e coordinación dos dedos; control básico dos músculos que integran a embocadura para emitir un son base adecuado.
- Comezar a memorizar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseos adecuados ao nivel.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación, calidade e flexibilidade do son en relación coas diversas dinámicas e alturas.
- Emitir un son de calidade e estable no rexistro traballado no curso.
- Tocar as escalas e arpexios maiores e menores de ata dúas alteracións con diferentes articulacións e a escala cromática.
- Estudar e interpretar correctamente, da páxina 1 á 46 do método Iniciación á frauta de T.Wye Volume I, ou un contido similar doutro método.
- Interpretar tres pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións públicas ao longo do curso, sempre que sexa posible.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).

- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.1.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 45% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.1.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.1.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, previa á sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.1.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos ou equivalente (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.1.5.2 Probas extraordinarias

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria de setembro serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal)
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación:
-----------------------	----------	----------------------------

		Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación de setembro - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.1.6 Recursos didácticos*

Exercicios:

- Escalas e arpexios maiores e menores ata tres alteración e nunha octava.
- Escalas cromáticas abarcando do re grave ao re agudo.
- Moyse, M.: O frautista debutante.

Estudos:

- Wye, T.: Iniciación á frauta, volume I.

Obras:

- Arias, A.: A frauta, o meu primeiro recital.
- Classens, H. e Le Roy, R.: A frauta clásica, volume I.
- Material proporcionado polo profesor/a.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.2 Curso: 2º de grao elemental

9.2.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación entre ambas mans e a produción do son.
- Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que se posibilita unha correcta emisión, afinación, articulación e flexibilidade do son.
- Coñecer e practicar os sons/dixitacións da frauta travesa dende o do grave ata o la sobreagudo.
- Dominar as escalas e arpexios maiores, menores ata catro alteracións.
- Reter e madurar os coñecementos adquiridos nas clases individuais.
- Memorizar pequenos fragmentos musicais e as escalas programadas no curso.
- Coñecer as indicacións de medida, ritmo, dinámica e articulación que se atopan nos textos musicais propostos neste curso.

9.2.2 Contidos

- Realización de exercicios de técnica respiratoria con e sen instrumento, buscando prioritariamente a relaxación e o desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica de escalas e arpexios maiores e menores ata catro alteracións e da escala cromática con diferentes articulacións (legato e picado).
- Interpretación de estudos e exercicios de técnica.
- Interpretación de obras acordes ao nivel do alumno/a.

9.2.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer me-

didadas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.2.3.1 Criterios de avaliación

- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo, interese...).
- Mostrar unha posición corporal adecuada e un control sobre a respiración que lle permita tocar con naturalidade.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas: control sobre o sopro e coordinación dos dedos; control básico dos músculos que integran a embocadura para emitir un son base adecuado.
- Comezar a memorizar textos musicais empregando a medida, articulación e fraseos adecuados ao nivel.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

9.2.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación, calidade e flexibilidade do son en relación coas diversas dinámicas e alturas.
- Emitir un son de calidade e estable, no rexistro traballado no curso.
- Tocar as escalas e arpexios maiores e menores de ata tres alteracións con diferentes articulacións.
- Estudar e interpretar correctamente, da páxina 1 á 80 do método Iniciación á fruta de T.Wye Volume II, ou un contido similar dou-

tro método.

- Interpretar tres pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.2.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.2.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Folla de calibración	20%
C.- Audición	Folla de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 45% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.2.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos

profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.2.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumna/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.2.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación final - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.2.5.2 Probas extraordinarias

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria de setembro serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal)
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación de setembro - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.2.6 Recursos didácticos*

Exercicios:

- Escalas e arpexios maiores e menores ata 4 alteracións.
- Escalas cromáticas desde o Do grave ata o Mi agudo.

- Moyse, M.: O frautista debutante.

Estudos:

- Wye, T.: Iniciación á frauta, Volume II.
- Cheret, C.: 18 pequenos estudos rítmicos.
- Material proporcionado polo profesor.

Obras:

- Classens, H. e Le Roy, R.: A frauta clásica, Volume II.
- Material proporcionado polo profesor.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.3 Curso: 3º de grao elemental

9.3.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación entre ambas mans e a produción do son.
- Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que se posibilite unha correcta emisión, afinación, articulación e flexibilidade do son.
- Coñecer e practicar os sons/dixitacións da frauta travesa dende o do grave ata o si sobreagudo.
- Dominar as escalas e arpeixos maiores, menores ata seis alteracións.
- Reter e madurar os coñecementos adquiridos nas clases individuais.
- Memorizar pequenos fragmentos musicais e as escalas programadas no curso.
- Interpretar repertorio variado acorde co nivel do curso e do alumno.

9.3.2 Contidos

- Realización de exercicios de técnica respiratoria con e sen instrumento, buscando prioritariamente a relaxación e o desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Desenvolvemento da sensibilidade auditiva como premisa indispensable para a obtención dunha boa calidade de son.
- Consolidación da base técnica adquirida.
- Mellora da base sonora.
- Adestramento progresivo e permanente da memoria.
- Práctica de escalas e arpeixos maiores e menores ata seis alteracións e da escala cromática con diferentes articulacións (legato e picado).
- Interpretación de estudos e exercicios de técnica.
- Interpretación de obras acordes ao nivel do alumno/a.

9.3.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.3.3.1 Criterios de avaliación

- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo, interese...).
- Conservar a calidade da base sonora en todo o ámbito estudado.
- Mostrar unha posición corporal adecuada e un control sobre a respiración que lle permita tocar con naturalidade.
- Adquirir un equilibrio técnico na execución das escalas: control sobre o sopro e coordinación dos dedos; control básico dos músculos que integran a embocadura para emitir un son base adecuado.
- Memorizar textos musicais acordes ao nivel do alumno/a.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

9.3.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación, calidade e flexibilidade do son en relación coas diversas dinámicas e alturas.
- Emitir un son de calidade e estable, no rexistro traballado no

curso.

- Tocar as escalas e arpexios maiores e menores de ata catro alteracións con diferentes articulacións.
- Executar correctamente sete estudos dos propostos nesta programación.
- Interpretar de tres pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.3.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.3.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).

- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Fi- cha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 45% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.3.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren

necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.3.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumna/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.3.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación:
-----------------------	----------	----------------------------

		Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.3.5.2 Probas extraordinarias

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación de setembro ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.3.6 Recursos didácticos*

Exercicios:

- Escalas e arpexios ata 6 alteracións.
 - Escalas cromáticas con diferentes articulacións e velocidade progresiva.
 - Moyse, M.: O frautista debutante.
- Estudos:
- Cheret, C.: 18 pequenos estudos rítmicos.
 - Moyse, M.: 24 pequenos estudos melódicos
 - Gariboldi, G.: 20 estudos menores

Obras:

- Auric, G.: Aria, para frauta e piano.
- Classens, H. e Le Roy, R.: A frauta clásica, Volume III.
- Saint-Saëns, C.: O cisne (arranxo para frauta e piano).
- Vivaldi, A.: Siciliana da Sonata en Fa M. RV52.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.4 Curso: 4º de grao elemental

9.4.1 Obxectivos

- Adoptar unha posición corporal que permita respirar con naturalidade e que favoreza a correcta colocación entre ambas mans e a produción do son.
- Controlar o aire mediante a respiración diafragmática e os músculos que forman a embocadura de maneira que se posibilite unha correcta emisión, afinación, articulación e flexibilidade do son.
- Emitir un son estable e desenvolver as posibilidades musicais do son en todo o ámbito do instrumento.
- Mellorar a sensibilidade auditiva para o control do son e da afinación.
- Dominar as escalas e arpexios maiores, menores en todas as tonalidades.
- Comezar o estudo de escalas de intervalos de terceiras.
- Reter e madurar os coñecementos adquiridos nas clases individuais.
- Memorizar fragmentos musicais e as escalas programadas no curso.
- Interpretar un repertorio variado acorde co nivel do curso.

9.4.2 Contidos

- Consolidación dos aspectos traballados en cursos anteriores.
- Práctica de escalas e arpexios maiores e menores en todas as tonalidades, escalas de terceiras e cromática con diferentes articulacións.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e construtivos acordes co fomento e desenvolvemento da autocrítica positivada.
- Desenvolvemento da capacidade auditiva enfocada cara á proxección do son.
- Realización de exercicios de técnica respiratoria con e sen instrumento, buscando prioritariamente a relaxación e o desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Progresividade constante da memoria musical.

- Aprendizaxe pormenorizada das estruturas musicais a traballar para o desenvolvemento persoal do alumno/a como intérprete, acorde co nivel esixido.
- Fomento da autocrítica musical a través do resultado sonoro.
- Interpretación de estudos e exercicios de técnica.
- Interpretación de obras acordes ao nivel do alumno/a.

9.4.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.4.3.1 Criterios de avaliación

- Mostrar un control básico de todos os aspectos técnicos traballados, especialmente á hora de executar as escalas.
- Interpretar de memoria polo menos unha obra do curso, mostrando un control permanente da base sonora nas súas variadas facetas técnicas e, sobre todo, na demostración das habilidades técnicas enfocadas cara a unha interpretación musical correcta.
- Demostrar a capacidade do alumno/a para proxectar e ter conciencia constante do resultado sonoro da súa interpretación.
- Mostrar nos estudos e obras a capacidade de aprendizaxe progresivo individual (dedicación, esforzo, interese...).
- Mostrar unha posición corporal adecuada e un control sobre a respiración que lle permita tocar con naturalidade.
- Interpretar en público obras representativas do seu nivel para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

9.4.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia dunha correcta posición e da súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar a respiración e a súa aplicación á técnica instrumental.
- Controlar os músculos que conforman a embocadura, posibilitando unha correcta emisión, articulación, calidade e flexibilidade do son en relación coas diversas dinámicas e alturas.
- Emitir un son de calidade e estable, no rexistro traballado no curso.
- Tocar as escalas e arpexios maiores e menores de ata cinco alteracións con diferentes articulacións.
- Estudo e interpretación correcta de sete estudos dos propostos nesta programación.
- Interpretar tres pezas ao longo do curso, se pode ser con acompañamento pianístico, que se desenvolverán nas respectivas audicións trimestrais.

9.4.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grado de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de 3 audicións públicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).

- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.4.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.4.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.4.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumna/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.4.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.- Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.4.5.2 Probas extraordinarias

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria de setembro serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal)
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal)

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación de setembro - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.4.6 Recursos didácticos*

Exercicios:

- Escalas cromáticas con distintas articulacións e velocidade progresiva.
- Escalas e arpexios maiores e menores en todas as tonalidades.
- Escalas de intervalos de terceira con distintas articulacións e velocidade progresiva.
- Wye, T.: Sonido

Estudos:

- Moyse, M.: 24 pequenos estudos melódicos
- Kohler, E.: 15 estudos Op. 33 nº 1

Obras:

- Bach, J.S.: Siciliana da Sonata en MibM BWV1031.
- Bartók, B.: Una tarde no pobo.
- Berthelot, M.: Follas de álbum..
- Bozza, E.: Catro pezas fáciles.
- Bozza, E.: Cinco cancións sobre temas xaponeses.
- Chédévile, N.: Sonata a elixir.
- Debussy, C.: O pequeno negro (arranxo para frauta e piano).
- Fauré, G.: Nana, op.16.
- Fauré, G.: Peza de concurso.
- Fauré, G.: Siciliana, op. 78.
- Gluck, Ch.W.: Orfeo e Eurídice.

- Händel, G.F.: Sonata a elixir.
- Honegger, A.: Romanza
- Ibert, J.: A caixa de cristal, das Historias.
- Massenet, J.: Meditación de Thais (arranxo de P. Taffanel).
- Mozart, W.A.: Andante en Do Maior.
- Nielsen, C.: The children are playing
- Tomasi, H. : O pequeno cabreiro corso.
- Vivaldi, A.: Sonata a elixir.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.5 Curso: 1º de grao profesional

9.5.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer de forma elemental as súas partes para unha mellor interpretación.
- Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- Practicar a memorización de distintos fragmentos musicais.
- Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquesta en obras de dificultade media.
- Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

9.5.2 Contidos

- Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- Estudo das escalas maiores, menores e de terceiras en todas as tonalidades con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Interpretación de fragmentos a primeira vista e de memoria.
- Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.
- Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.

- Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Realizar audicións públicas demostrando unha correcta interpretación da obra e unha boa capacidade comunicativa.
- Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

9.5.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.5.3.1 Criterios de avaliación

- **Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son**, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- **Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel**. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.
- **Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca**. Mediante este criterio se avalía a asimilación

dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

- **Interpretar en público obras representativas do seu nivel** para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidade ante o público.
- **Valorar a importancia da audición musical.** A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.
- **Valorar a importancia da disciplina no estudo.** Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

9.5.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.
- Tocar as escalas maiores, menores e de terceiras de Fa, Sib, Mib, Sol, Re e La con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Tocar nove estudos, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.5.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.

- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.5.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de calibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.5.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporarase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.5.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.5.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escalas de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.- Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.5.5.2 Probas extraordinarias

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria de setembro serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escalas de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal)
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal)

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a

Ile entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación de setembro - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.5.6 Recursos didácticos*

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas maiores, menores e de terceiras, e arpexios en todas as tonalidades.

Para o traballo dos exercicios, propóñense os seguintes libros, aínda que o profesor será libre de elixir o material que considere máis idóneo para o traballo de cada alumno:

- Bernold, Ph.: A técnica da embocadura.
- Graf, P.L.: "Check up".
- Moyse, M.: "A sonorité, art et technique".
- Reichert, A.: 7 exercicios diarios.
- Taffanel P. e Gaubert, Ph.: 17 exercicios diarios.

Estudos:

- Bantai-Kovacs, Selección de estudos vol.2
- Kohler E., Estudos op. 33 vol. 1
- 100 Clasical studies, Frans Vester

Obras:

- Blavet, M.: Sonata Re menor, op.2, nº2
- Chédéville, N.: Sonata a elixir (Il Pastor Fido).
- Debussy: En Barco (Pequena suite).
- Bozza E., 4 Piezas faciles.

- Fauré, G.: Pavana.
- Gaubert, Ph.: Madrigal.
- Gluck, Ch.W.: Orfeo e Euridice.
- Händel, G.F.: Sonata a elixir.
- Massenet, J.: Meditación de Thais (arranxo de P. Taffanel).
- Mozart, W.A.: Andante en Do Maior.
- Malcolm A., Sonatina
- Pergolesi, G.B.: Concerto en Sol Maior.
- Ibert J., Historias para frauta e piano (tres primeiras)
- Ravel, M.: Pavana para unha infanta defunta (arranxo para frauta e piano)
- Reinecke, C.: Tocar e bailar, op. 202.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.6 Curso: 2º de grao profesional

9.6.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer de forma elemental as súas partes para unha mellor interpretación.
- Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- Practicar a memorización de distintos fragmentos musicais.
- Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquesta en obras de dificultade media.
- Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

9.6.2 Contidos

- Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- Estudo das escalas maiores, menores e arpexios en todas as tonalidades e da escala cromática con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Interpretación de fragmentos a primeira vista e de memoria.
- Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.
- Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.

- Interpretar de memoria algunha obra do repertorio solista de acordo cos criterios de estilo correspondentes.
- Realizar audicións públicas demostrando unha correcta interpretación da obra e unha boa capacidade comunicativa.
- Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

9.6.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.6.3.1 Criterios de avaliación

- **Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son**, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- **Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel**. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.
- **Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca**. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.
- **Interpretar en público obras representativas do seu nivel** pa-

ra comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.

- **Valorar a importancia da audición musical.** A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupaciones, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.
- **Valorar a importancia da disciplina no estudo.** Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

9.6.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.
- Tocar as escalas maiores, menores e arpexios de Do, Lab, Reb, Solb, Mi e Si e a escala cromática con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Tocar nove estudos, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.6.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no re-

sultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.6.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporarase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.6.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do

curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.

- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.6.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escalas de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.6.5.2 Probas extraordinarias

Os obxectivos, contidos e criterios de avaliación para a convocatoria de setembro serán os mesmos que aparecen desenvolvidos na programación deste curso.

Contido da proba:

- Escala cromática (en relación aos contidos do curso).
- Escalas de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal)
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal)

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación de setembro - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.6.6 Recursos didácticos*

Exercicios:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas e arpexios en todas as tonalidades.
- Escala cromática, con distintos ritmos e articulacións, desde o do grave (3 oitavas).

Para o traballo dos exercicios, propóñense os seguintes libros, aínda que o profesor/a será libre de elixir o material que considere máis idóneo para o traballo de cada alumno/a:

- Bernold, Ph.: A técnica da embocadura.
- Graf, P.L.: "Check up".
- Moyse, M.: "A sonorité, art et technique".
- Reichert, A.: 7 exercicios diarios.
- Taffanel P. e Gaubert, Ph.: 17 exercicios diarios.

Estudos:

- Andersen, J.J.: 24 Estudos Op.33
- Kohler, E.: Estudos op. 33 vol. 2
- Vester, F.: 100 Classical studies for flute

Obras:

- Bach, J. B.: Sonata Nº 2 Mibm 1031

- Gluck, C. W.: Concierto G Maior
- Gaubert, Ph.: Romanza.
- Ibert, J.: Historias para frauta e piano (tres últimas)
- Händel, G.F.: Sonata a elixir.
- Haydn, J.: Concerto en Re Maior.
- Pergolesi, G.B.: Concerto en Sol Maior.
- Telemann, G. P.: Fantasia
- Quantz, J.J.: Capricho a elixir.
- Stamitz, C.: Concerto en SolM op. 29
- W.A. Mozart. 6 Sonatas para frauta e clavecín Kv 10-15 (nºVI)
- Copland, A.: Vocalise
- Barber, S.: Echo

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.7 Curso: 3º de grao profesional

9.7.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.
- Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- Practicar a memorización de distintos fragmentos musicais.
- Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras de dificultade media.
- Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

9.7.2 Contidos

- Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- Estudo das escalas maiores e menores, arpexios e escalas de terceiras en todas as tonalidades.
- Estudo e práctica do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.
- Estudo e práctica do dobre e triple picado.
- Interpretación de fragmentos a primeira vista e de memoria.
- Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.

- Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

9.7.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.7.3.1 Criterios de avaliación

- **Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son**, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- **Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel**. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.
- **Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca**. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

- **Interpretar en público obras representativas do seu nivel** para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.
- **Valorar a importancia da audición musical.** A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupaciones, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.
- **Valorar a importancia da disciplina no estudo.** Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

9.7.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.
- Tocar as escalas maiores, menores, de terceiras e arpexios de Fa, Sib, Mib, Sol, Re e La con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Tocar nove estudos, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.7.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada no caderno de aula e/ou ficha da proba).
- A audición (poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo como complemento).

9.7.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición pública (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.7.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporarase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.7.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.7.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.7.5.2 Probas extraordinarias

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaje
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación final - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.7.6 Recursos didácticos*

Exercicios**:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Exercicios para a práctica do vibrato.
- Escalas maiores, menores e de terceiras e arpexios en todas as tonalidades.
- Exercicios para a práctica do dobre e o triple picado.

**Os exercicios deberán ser realizados de memoria na medida do posible.

Para o traballo dos exercicios propóñense os seguintes libros, aínda que o profesor será libre de elixir o material que considere máis idóneo para o traballo de cada alumno/a:

- Bernold, Ph.: A técnica da embocadura.
- Graf, P.L.: "Check up".
- Moyse, M.: "A sonorité, art et technique".
- Moyse, M.: Escalas e arpexios.
- Reichert, A.: 7 exercicios diarios.
- Taffanel P. e Gaubert, Ph.: 17 exercicios diarios.

Estudos:

- Andersen, J.J.: 24 Estudos Op.33
- Berbiguier, T.: 18 Estudios
- Boehm, Th.: 24 estudos melódicos para frauta, op. 37.

Obras:

- Bach, J.S.: Sonata a elixir.

- Devienne, F.: Sonata ou Concerto a elixir.
- Saint-Saënt: Romanza
- Haydn, F.: Concerto en Re Maior.
- Hindemith.: Sonata
- Mouquet, J.: A frauta de Pan.
- Mozart W. A.: Rondo en ReM
- Mozart W. A.: 6 sonatas para frauta e clavecín Kv 10-15(una a eleir)
- Quantz, J.J.: Concerto en Sol Maior.
- Honegger, A.: Danza da cabra
- Telemann, G.Ph.: Fantasía a elixir.
- Vivaldi, A.: Concerto a elixir.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.8 Curso: 4º de grao profesional

9.8.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora e técnica na interpretación de exercicios, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.
- Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- Practicar a memorización de distintos fragmentos musicais.
- Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras de dificultade media.
- Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.

9.8.2 Contidos

- Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- Estudo das escalas maiores e menores, arpexios e escalas de terceiras en tódalas tonalidades.
- Estudo e práctica do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.
- Estudo e práctica do dobre e triple picado.
- Interpretación de fragmentos a primeira vista e de memoria.
- Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.

- Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

9.8.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.8.3.1 Criterios de avaliación

- **Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son**, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- **Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel**. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.
- **Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca**. Mediante este criterio se avalía a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.

- **Interpretar en público obras representativas do seu nivel** para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.
- **Valorar a importancia da audición musical.** A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.
- **Valorar a importancia da disciplina no estudo.** Con este criterio se avalía se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

9.8.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.
- Tocar as escalas maiores, menores, de terceiras e arpexios de Do, Lab, Reb, Solb, Mi e Si con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Tocar nove estudos, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística

9.8.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.

- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.8.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de pro-

porcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.8.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporarase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.8.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.

- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.8.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.8.5.2 Probas extraordinarias

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de terceiras (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicará a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación final - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.8.6 Recursos didácticos*

Exercicios**:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas, escalas de terceiras e arpexios en todas as tonalidades.
- Exercicios para o perfeccionamento do vibrato.
- Exercicios para o perfeccionamento do dobre e o triple picado.

**Os exercicios deberán ser realizados de memoria na medida do posible.

Para o traballo dos exercicios propóñense os seguintes libros, aínda que o profesor/a será libre de elixir o material que considere máis idóneo para o traballo de cada alumno/a:

- Bernold, Ph.: A técnica da embocadura.
- Graf, P.L.: "Check up".
- Moyse, M.: "A sonorité, art et technique".
- Moyse, M.: Escalas e arpexios.
- Reichert, A.: 7 exercicios diarios.
- Taffanel P. e Gaubert, Ph.: 17 exercicios diarios.

Estudos:

- Andersen, J.: 24 estudos, op.15.
- Boehm, Th.: 24 estudos melódicos para frauta, op. 37
- Berbiguier.: 18 estudos

Obras:

- Bach, J. S. : Sonata a elixir

- Beethoven, L.van: Serenata en Re Maior.
- Chopin, F.: Variacións sobre un tema de Rossini.
- Doppler A. F.: Fantasia pastoral hungara
- Debussy, C.: Syrinx.
- Devienne, F.: Sonata en Mib Maior.
- Gaubert.: Sonata N°3
- Haydn, F.: Concerto en Re Maior.
- Faure, G.: Fantasía op. 79.
- Martinu: 1ª sonata
- Mozart, W.A.: Rondó en Re Maior, KV.184.
- Quantz, J.J.: Concerto G Maior
- Reinecke, C.: Ballade
- Telemann, G.Ph.: Fantasía a elixir.
- Vivaldi, A.: Concerto a elixir.

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.9 Curso: 5º de grao profesional

9.9.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.
- Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- Practicar a memorización de distintos fragmentos musicais.
- Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras de dificultade media.
- Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.
- Aprender os rudimentos básicos que permitan a improvisación e composición de cadenzas nos Concertos clásicos.

9.9.2 Contidos

- Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- Estudo das escalas maiores e menores, arpexios e escalas de cuartas en todas as tonalidades.
- Perfeccionamento do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.
- Perfeccionamento e práctica do dobre e triple picado.

- Interpretación de fragmentos a primeira vista e de memoria.
- Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.
- Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- Improvisación e composición de cadenzas para concertos clásicos.
- Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

9.9.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.9.3.1 Criterios de avaliación

- **Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son**, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- **Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel**. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

- **Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca.** Mediante este criterio se avalúa a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.
- **Interpretar en público obras representativas do seu nivel** para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.
- **Valorar a importancia da audición musical.** A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.
- **Improvisar e compoñer cadenzas para Concertos clásicos.** Con este criterio se comproba se o alumno escoita e analiza cadenzas de grandes intérpretes, extraendo conclusións en canto a estilo e forma das cadenzas. Se improvisa cadenzas elementais en canto a forma e técnica, sabendo aproveitar o material temático da obra en cuestión. Se escribe as súas propias cadenzas para os Concertos do período Clásico traballados en clase, comparándoas coas doutros intérpretes ou compañeiros de clase e se interpreta as súas propias cadenzas.
- **Valorar a importancia da disciplina no estudo.** Con este criterio se avalúa se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

9.9.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.
- Tocar as escalas maiores, menores, de terceiras e arpexios de Fa, Sib, Mib, Sol, Re e La con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Tocar nove estudos, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.
- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.9.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.9.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Interpretar unha obra nunha audición (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Fi- cha de calibración	20%
C.- Audición	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.9.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse

efectiva a ampliación, o alumno/a incorporarase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.9.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.9.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de cuartas (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación final - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.9.5.2 Probas extraordinarias

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de cuartas (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.-Proba	- Folla de calibración - Acta de avaliación final - Diario de aula	- Escalas: 20% - Estudos: 30% - Obras: 50%

9.9.6 Recursos didácticos*

Exercicios**:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.

- Escalas maiores, menores e de cuartas e arpexios en todas as tonalidades.
- “Escalas completas”.

**Os exercicios deberán ser realizados de memoria na medida do posible.

Para o traballo dos exercicios, propóñense os seguintes libros, aínda que o profesor será libre de elixir o material que considere máis idóneo para o traballo de cada alumno/a:

- Bernold, Ph.: A técnica da embocadura.
- Graf, P.L.: “Check up”.
- Moyse, M.: “A sonorité, art et technique”.
- Moyse, M.: Escalas e arpexios (480 exercicios)
- Moyse, M.: 20 exercicios e estudos.
- Reichert, A.: 7 exercicios diarios.
- Taffanel P. e Gaubert, Ph.: 17 exercicios diarios.
- Wye, T.: Articulación

Estudos:

- Boehm, Th.: 24 caprichos-estudos.
- Berbiguier.: 18 estudos
- Briccialdi.: 24 estudos para frauta

Obras:

- Bach, J.S.: Sonata a elixir.
- Bach, J.S.: Suite en si menor.
- Bartók, B.: Suite popular húngara.
- Bozza, E.: Image.
- Chaminade, C.: Concertino.
- Devienne, F.: Concerto a elixir.
- Doppler, A.F.: Fantasía Pastoral Húngara.
- Enesco, G.: Cantabile e Presto.
- Fukushima, K.: Requiem para frauta soa
- Gaubert, Ph.: Nocturno e Allegro Scherzando.
- Godard, B.: Suite en tres movementos.
- Hübner, G.: Fantasia
- Ibert, J.: Peza para frauta soa.
- Milhaud, D.: Sonatina

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

9.10 Curso: 6º de grao profesional

9.10.1 Obxectivos

- Demostrar a sensibilidade auditiva e musical necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora e que lle permitirá comprender e interpretar a música e gozala.
- Desenvolver a calidade sonora na interpretación de exercicios técnicos, estudos e obras, conseguindo unha correcta emisión e afinación.
- Interpretar un repertorio que inclúa obras representativas das distintas épocas e estilos de dificultade adecuada a este nivel e coñecer as súas partes para unha mellor interpretación.
- Traballar a lectura a primeira vista para favorecer o posterior traballo de partituras máis complexas.
- Practicar a memorización de distintos fragmentos musicais.
- Tomar conciencia da importancia que ten escoitar música (para o seu instrumento ou outro/s instrumentos ou agrupacións) e asistir a concertos como un medio que lle achegará a unha mellor coñecemento e comprensión daquilo que interpreta.
- Valorar a interpretación propia e doutros compañeiros desenvolvendo a capacidade de aceptación e crítica no proceso de aprendizaxe e no resultado final.
- Practicar a música de conxunto, integrándose en formacións camerísticas de diversa configuración e desempeñando papeis de solista con orquestra en obras de dificultade media.
- Adquirir un hábito de estudo que permita o avance e mellora na práctica instrumental.
- Aprender os rudimentos básicos que permitan a improvisación e composición de cadenzas nos Concertos clásicos.

9.10.2 Contidos

- Realización de exercicios de son e respiración que axuden a perfeccionar a calidade sonora e a columna de aire.
- Estudo das escalas maiores e menores, arpexios e escalas de cuartas en todas as tonalidades.
- Perfeccionamento do vibrato e o seu uso na interpretación de obras e o traballo técnico habitual.

- Perfeccionamento e práctica do dobre e triple picado.
- Interpretación de fragmentos a primeira vista e de memoria.
- Interpretación de doce estudos adecuados ao nivel.
- Adquisición dunha técnica instrumental que lle permita abordar con eficacia estudos e obras de dificultade adecuada ao nivel.
- Interpretación de tres obras de distintas épocas e estilos, que incidan no desenvolvemento da sensibilidade auditiva e de criterios estéticos.
- Improvisación e composición de cadenzas para concertos clásicos.
- Adquisición dunha disciplina no estudo, valorando a concentración e o silencio como elementos fundamentais.
- Realización de escoitas comentadas e asistencia a concertos.

9.10.3 Avaliación

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexirase por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sin limitarse únicamente á cualificación trimestral ou final.

9.10.3.1 Criterios de avaliación

- **Demostrar un control sobre a respiración, relaxación muscular e produción do son**, e polo tanto, demostrar unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento.
- **Demostrar un dominio técnico acorde co seu nivel**. Con este criterio se avalía o traballo das escalas e exercicios técnicos esixidos no seu nivel, a interpretación dos estudos e obras nos que aplica a técnica estudada nos exercicios, a soltura demostrada na lectura de fragmentos a primeira vista e a interpretación de

fragmentos musicais de memoria controlando os aspectos técnicos e musicais das pasaxes.

- **Mostrar interese por realizar unha acertada interpretación da música que toca.** Mediante este criterio se avalúa a asimilación dos aspectos técnicos, o goce na práctica instrumental, a comprensión das obras que interpreta e a realización dun pequeno análise formal das mesmas.
- **Interpretar en público obras representativas do seu nivel** para comprobar a capacidade de autocontrol e dominio das obras estudadas, ademáis de lograr un equilibrio persoal que lle permita enfrentarse con naturalidad ante o público.
- **Valorar a importancia da audición musical.** A través deste criterio valoramos se o alumnado escoita gravacións de obras para o seu instrumento u outro/s ou distintas agrupacións, a capacidade que ten de realizar comentarios críticos sobre a interpretación, e se asiste con asiduidade a concertos.
- **Improvisar e compoñer cadenzas para Concertos clásicos.** Con este criterio se comproba se o alumno escoita e analiza cadenzas de grandes intérpretes, extraendo conclusións en canto a estilo e forma das cadenzas. Se improvisa cadenzas elementais en canto a forma e técnica, sabendo aproveitar o material temático da obra en cuestión. Se escribe as súas propias cadenzas para os Concertos do período Clásico traballados en clase, comparándoas coas doutros intérpretes ou compañeiros de clase e se interpreta as súas propias cadenzas.
- **Valorar a importancia da disciplina no estudo.** Con este criterio se avalúa se estuda con regularidade, se leva a cabo un traballo coherente centrado en escoitarse a si mesmo e se entende a necesidade de silencio e a importancia da concentración para obter resultados no estudo diario.

9.10.3.2 Mínimos esixibles

- Ter conciencia do emprego do esforzo muscular e a respiración axeitados ás esixencias da interpretación musical.
- Tocar as escalas maiores, menores, de terceiras e arpexios de Do, Lab, Reb, Solb, Mi e Si con diferentes articulacións e con velocidade progresiva.
- Tocar nove estudos, sen desligar os aspectos técnicos dos musicais.
- Desenvolver unha sensibilidade auditiva na afinación e no uso das diferentes posibilidades sonoras do instrumento.

- Interpretar dúas de obras de distintas épocas e estilos acordes ao nivel do curso, demostrando capacidade comunicativa e calidade artística.

9.10.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Procedementos:

- Realización de reunións coas nais/pais ou titores do alumnado, sempre que se estime necesario.
- Observación individual da aprendizaxe mostrada nas sesións semanais de clase, atendendo a aspectos como a comprensión, adquisición de conceptos, participación activa, corrección e autocorrección.
- Observación do seu rendemento, interacción e comportamento en grupo, nas diferentes actividades deseñadas ao efecto.
- Observación do grao de consecución dos obxectivos do curso a través de probas obxectivas deseñadas dende a especialidade ao longo do curso.
- Exposición do traballo realizado mediante a realización de tres audicións publicas ao longo do curso.

Ferramentas:

- Caderno de aula (onde queda recollida a información e valoración do traballo diario, a actitude e o comportamento).
- A proba técnica (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4).
- A audición (reflexada na ficha de calibración: Anexo 12.4 e como complemento poderase utilizar gravacións de audio ou vídeo).

9.10.3.4 Criterios de cualificación

- Mostrar unha capacidade de aprendizaxe progresiva individual a través do traballo diario (65% da cualificación).
- Executar exercicios técnicos, estudos e/ou escalas nunha proba técnica (20% da cualificación).
- Recital Fin de GRAO (10% da cualificación).
- Realizar lectura a primeira vista na aula e/ou nunha proba específica (5% da cualificación).

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
A.- Traballo diario na aula (actitude, traballo e asistencia).	Diario de aula	65%
B.- Proba técnica: Escalas e/ou estudos	Diario de aula Ficha de calibración	20%
C.- Recital Fin de GRAO	Ficha de clalibración	10%
D.- Proba de lectura a primeira vista	Diario de aula e/ou ficha de calibración	5%

Cando os apartados B ou C non se leven a cabo por causa xustificada (necesario aportar xustificante por escrito), a cualificación final cambiará de proporcións, e o traballo diario na aula verá aumentada a súa porcentaxe no resultado de sumar ao seu 50% a cantidade do apartado no que o alumno/a non asistiu.

O resultado do proceso de cualificación de cada avaliación expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, de valor informativo nos dous primeiros trimestres, dado que o proceso de avaliación é continuo, e de carácter final no terceiro trimestre.

9.10.4 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

- Demostrar que ten adquiridos os obxectivos específicos ou capacidades de tódalas materias do curso actual. O profesorado titor será o encargado de propoñer a ampliación de matrícula. Isto realizarase mediante unha proba na clase de instrumento, a cal constará dunha demostración de ter acadados os mínimos esixibles do curso ao que se quere avanzar.
- Obter unha cualificación positiva de todas as materias do curso actual. A proba será calificada polo titor/a do alumno/a e, en caso de ser positiva, remitirase á xefatura de estudos un informe coa cualificación numérica xeral do curso xunto cos informes dos profesores/as do resto das materias do curso en cuestión (os cales poderán facer tamén ao alumno/a as probas que consideren necesarias), dentro dos prazos marcados polo Centro para dito

proceso. Todos estes informes, enviaranse ao Consello Escolar o cal determinará se a ampliación é positiva. No caso de facerse efectiva a ampliación, o alumno/a incorporárase ao novo curso despois do primeiro trimestre, e as cualificacións obtidas nestas probas extraordinarias serán as que figuren na cualificación final do curso en Xuño.

9.10.5 Medidas de recuperación

Ante un alumno/a que supere o número máximo de faltas permitidas polo centro para cada trimestre ou curso, e perda con isto o dereito á avaliación continua, o departamento de vento madeira elaborou unha serie de directrices a seguir para a súa avaliación:

- O alumno/a deberá realizar unha proba, que terá lugar entre dez días e unha semana antes da sesión de avaliación correspondente.
- Esta proba será realizada polo titor/a do alumno/a e, no caso que este/a o considere oportuno, ante unha comisión avaliadora formada por membros do departamento de vento madeira elixidos polo xefe/a de departamento.
- O alumno/a deberá acudir á proba co total da programación secuenciada para o trimestre en cuestión ou para a totalidade do curso se é o caso, ou ben co material que lle indicou o seu titor/a.
- O titor/a ou a comisión avaliadora decidirá no momento da proba que obras, estudos e/ou exercicios interpretará o alumno/a.

9.10.5.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de cuartas (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación:
-----------------------	----------	----------------------------

		Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.10.5.2 Probas extraordinarias

Contido da proba:

- Escala de tonalidade (en relación aos contidos do curso).
- Escala de cuartas (en relación aos contidos do curso).
- Arpexios (en relación aos contidos do curso).
- Dous estudos (de entre os programados no curso e a elección do titor/a ou tribunal).
- Dúas obras (de entre as programadas no curso, unha a elección do alumno/a e a outra a elección do titor/a ou tribunal).

Para obter unha información máis concreta sobre o contido da proba, o alumno/a terá que remitirse ao informe de materia non superada que o titor/a lle entregará no mes de xuño, no cal explicaráse a cada alumno/a a súa situación particular (materia pendente, obxectivos non acadados, etc.).

O resultado do proceso de cualificación da proba expresarase con cualificacións numéricas, en escala do 1 ao 10, considerándose positiva a cualificación igual ou superior a 5.

Medios e instrumentos	Rexistro	Criterio de cualificación: Porcentaxe
▪ A.-Proba	▪ Folla de calibración ▪ Acta de avaliación final ▪ Diario de aula	▪ Escalas: 20% ▪ Estudos: 30% ▪ Obras: 50%

9.10.6 Recursos didácticos*

Exercicios**:

- Exercicios que desenvolvan a calidade do son e o sentido da afinación.
- Escalas, escalas de cuartas e arpexios en todas as tonalidades.

**Os exercicios deberán ser realizados de memoria na medida do posible.

Para o traballo dos exercicios, propóñense os seguintes libros, aínda que o profesor será libre de elixir o material que considere máis idóneo para o traballo de cada alumno/a:

- Bernold, Ph.: A técnica da embocadura.
- Graf, P.L.: “Check up”.
- Moyse, M.: “A sonorité, art et technique”.
- Moyse, M.: Escalas e arpexios(480 exercicios)
- Reichert, A.: 7 exercicios diarios.
- Taffanel P. e Gaubert, Ph.: 17 exercicios diarios.

Estudos:

- Boehm, Th.: 24 caprichos-estudos.
- Fürstenau, A.: 26 exercicios, op. 107, vol. I.
- Briccialdi, 24 estudos para flauta

Obras:

- Bach, J.S.: Sonata a elixir.
- Bartók, B.: Suite popular húngara.
- Bozza: Image
- Enesco, G.: Cantabile e presto.
- Fauré, G.: Fantasía, op. 79.
- Ferroud, O.: 3 pezas orientais para flauta soa.
- Fukushima: Mei
- Gaubert, Ph.: Balada.
- Hindemith, P.: Sonata.
- Hoffmeister, A.: Concerto en Sol Maior.
- Hoffmeister, A.: Concerto en Re Maior.
- Ibert, J.: Peza para flauta soa.
- Marin Marais.: Folies d’Espagne
- Mozart, W.A.: Concerto en Sol Maior, KV 313.
- Mozart, W.A.: Concerto en Re Maior, KV. 314.
- Poulenc, F.: Sonata.
- Sancan, P.: Sonatina.
- Tulou, J.L.: Gran só a elixir.
- Varese, E.: Densite 21,5

*Esta lista de recursos didácticos é só orientativa acorde ao nivel do curso, e o profesor/a poderá elixir para o alumno/a material de entre o aquí proposto ou ben outro de nivel similar, dependendo das necesidades do alumno/a.

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Percusión para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **Alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento tratanse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.

12. ANEXOS

12.1 Probas de acceso 1º grao profesional

Extracto do Decreto 203/2007, do 27 de setembro. DOG do 31 de outubro de 2007 Artigo 11º.

Para acceder ao primeiro curso das ensinanzas profesionais de música cumprirá superar unha proba específica de acceso. Mediante esta proba valorarase a madureza, as aptitudes e os coñecementos para cursar con aproveitamento as ensinanzas profesionais, de acordo cos obxectivos establecidos neste decreto.

A Consellería de Educación e Ordenación Universitaria regulará o procedemento de acceso ao primeiro curso, que se axustará a proba de frauta no disposto nos puntos seguintes.

- Para a especialidade de frauta travesa a devandita proba consistirá na Interpretación, no instrumento da especialidade que opte, de tres obras pertencentes a distintos estilos, das cales, como mínimo, unha deberá interpretarse de memoria. Este exercicio cualificarase de cero a dez puntos, e cumprirá unha cualificación mínima de cinco puntos para o superar.
- A puntuación definitiva da proba citada nos puntos anteriores será a media ponderada da cualificación obtida en ambos exercicios. Para estes efectos ponderarase o primeiro deles nun 70%.

12.1.1 Contidos

- Práctica de escalas e arpexios maiores e menores en todas as tonalidades, escalas de terceiras e cromática con diferentes articulacións.
- Adquisición de hábitos de estudo correctos e construtivos acordes co fomento e desenvolvemento da autocrítica positivada.
- Desenvolvemento da capacidade auditiva enfocada cara á proxección do son.
- Realización de exercicios de técnica respiratoria con e sen instrumento, buscando prioritariamente a relaxación e o desenvolvemento da capacidade pulmonar.
- Progresividade constante da memoria musical.

- Fomento da autocrítica musical a través do resultado sonoro.
- Interpretación de estudos e exercicios de técnica.
- Interpretación de obras acordes ao nivel do alumno/a.

12.1.2 Criterios de avaliación

- Utilizar o esforzo muscular, a respiración e relaxación adecuados ás esixencias da execución instrumental. Con este criterio preténdese avaliar o dominio da coordinación motriz e o equilibrio entre os indispensables esforzos musculares que require a execución instrumental e o grao de relaxación necesaria para evitar tensións que conduzan a unha perda de control na execución.
- Demostrar o dominio na execución de estudos e obras sen desligar os aspectos técnicos dos musicais. Este criterio avalía a capacidade de relacionar os coñecementos técnicos e teóricos necesarios para alcanzar unha interpretación adecuada.
- Demostrar sensibilidade auditiva na afinación e no uso das posibilidades sonoras do instrumento. Mediante este criterio preténdese avaliar o coñecemento das características e do funcionamento mecánico do instrumento e a utilización das súas posibilidades.
- Interpretar obras das distintas épocas e estilos. Trátase de avaliar o coñecemento que o alumnado posúe do repertorio do seu instrumento, así como o grao de sensibilidade e imaxinación para aplicar os criterios estéticos correspondentes.
- Interpretar de memoria polo menos unha das obras do repertorio de acordo cos criterios do estilo correspondente. Mediante este criterio valórase o dominio e a comprensión que o alumnado posúe das obras, así como a capacidade de concentración sobre o resultado sonoro delas.
- Amosar a autonomía necesaria para abordar a interpretación dentro das marxes de flexibilidade que permita o texto musical. Este criterio avalía o concepto persoal estilístico e a liberdade de interpretación dentro do respecto ó texto.
- Amosar no programa presentado capacidade comunicativa e calidade artística. Mediante este criterio preténdese avaliar a capacidade de autocontrol e grao de madurez da súa personalidade artística

12.1.3 Criterios de cualificación

Atenderanse aos parámetros marcados na folla de calibración.

- Serán cualificados con un 9 ou un 10 os alumnos que superen de xeito sobresaínte os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 7 ou 8 os alumnos que superen de xeito notable os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 6 os alumnos que superen os obxectivos mínimos e manifesten una actitude positiva cara a proba.
- Serán cualificados cun 5 os alumnos que simplemente superen os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 4 os alumnos que non acadaran os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 3, 2 ou 1 aqueles alumnos que claramente non acadaran os obxectivos mínimos, dependendo a cualificación dos criterios de avaliación referidos á actitude ante a proba.

O acompañamento de piano nas obras que así o requiran será por conta do alumno.

Obras orientativas:

OBRAS	AUTOR
<u>Grupo a)</u>	
Sonata (a elixir)	G.F.Haendel
Sonata en SolM	B.Marcello
Sonata en FaM	A.Vivaldi
<u>Grupo b)</u>	
Andante en DoM K315	W.A.Mozart
Sonata en FaM	G.Donizetti
<u>Grupo c)</u>	
Siciliana	G.Fauré
The Children are playing	C. Nielsen
Le petit chevrier corse	H.Tomasi

12.2 Probas de acceso a outros cursos.

A proba consistirá:

- Para o **grao elemental**, na interpretación no instrumento da especialidade á que se opte, de dúas obras de libre elección e unha obra ou exercicio a primeira vista proposto polo tribunal que contará o 60% da nota total das probas.
- Para o **grao profesional**, na interpretación de tres obras de diferentes estilos (unha delas de memoria). Das obras que conteñan máis dun movemento será requirida a interpretación de todos eles e acompañamento de piano as obras que o precisen. **Página 103 de 107.** Como orientación das obras a interpretar servirá o listado de obras (de esta programación) do curso anterior ao cal se pretenda acceder. Esta proba puntúa un 70% do total.

12.2.1 Contidos

Os contidos serán os rexistrados na programación propios do curso anterior ao que se pretenda accede.

12.2.2 Criterios de avaliación

Remítase ao punto 12.1.2

12.2.3 Criterios de cualificación

Atenderanse aos parámetros marcados na folla de calibración.

- Serán cualificados con un 9 ou un 10 os alumnos que superen de xeito sobresaínte os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 7 ou 8 os alumnos que superen de xeito notable os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 6 os alumnos que superen os obxectivos mínimos e manifesten una actitude positiva cara a proba.
- Serán cualificados cun 5 os alumnos que simplemente superen os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 4 os alumnos que non acadaran os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 3, 2 ou 1 aqueles alumnos que claramente non acadaran os obxectivos mínimos, dependendo a cualificación dos criterios de avaliación referidos á actitude ante a proba.

12.3 Premios Fin de Grao

Segundo consta na lexislación vixente, os departamentos didácticos establecerán os criterios valorativos para a obtención do premio de fin de grao profesional.

12.3.1 Contidos da proba

- Presentación por parte dos aspirantes dun programa cunha duración comprendida entre os 15 e os 30 minutos, sendo 15 minutos a duración mínima para a proba.
- Inclusión dunha serie de obras que representen estilos diferentes, quedando excluídos desta particularidade os instrumentos nos que non sexa posible.
- Elaboración, por parte do aspirante, e posterior entrega na secretaría do Centro (con rexistro de entrada e mediante soporte informático) das notas ao programa elaboradas por el/a mesmo/a, cando menos con tres días de antelación á celebración da proba, non recolléndose ningunha fóra de prazo sen a debida xustificación, que será atendida a criterio da Dirección do Centro.

12.3.2 Criterios de avaliación

- Realizar unha interpretación musical de calidade acorde ás esixencias da proba.
- Presentar un programa coherente en relación aos contidos expostos.
- Interpretar un programa que presente obras de diferentes épocas e/ou estilos cunha dificultade acorde ao nivel.
- Interpretar un programa musical cun son, medida, frases, articulación e afinación acorde o nivel da proba.
- Actitude positiva no escenario e ante a proba.
- Controlar a técnica respiratoria, embocadura, emisión e posición corporal.
- Valorarase positivamente a interpretación dunha obra de memoria.
- Valorarase positivamente a interpretación das obras con acompañamento se estas o requiran.

12.3.3 Criterios de cualificación

Atenderanse aos parámetros marcados na folla de calibración.

- Serán cualificados con un 9 ou un 10 os alumnos que superen de xeito sobresaínte os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 7 ou 8 os alumnos que superen de xeito notable os obxectivos fixados para esta proba.
- Serán cualificados cun 6 os alumnos que superen os obxectivos mínimos e manifesten una actitude positiva cara a proba.
- Serán cualificados cun 5 os alumnos que simplemente superen os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 4 os alumnos que non acadaran os obxectivos mínimos.
- Serán cualificados cun 3, 2 ou 1 aqueles alumnos que claramente non acadaran os obxectivos mínimos, dependendo a cualificación dos criterios de avaliación referidos á actitude ante a proba.

12.4 Follas de calibración:

12.4.1 Folla de calibración para audicións, recitais Fin de GRAO e/ou probas instrumentais.

Indicador	Porcentaxe	Nota
Actitude	5 %	
Adecuación á partitura	20 %	
Afinación	15 %	
Calidade de son	15 %	
Habito postural e respiración	15 %	
Interpretación	30 %	
TOTAL		

12.4.2 Folla de calibración para escalas.

Indicador	Porcentaxe	Nota
Articulación	5 %	
Actitude	5 %	
Afinación	5 %	
Calidade de son	5 %	
Habito postural e respiración	5 %	
TOTAL		

Escalas 75 %							

12.4.3 Folla de calibración para primeira vista.

Indicador	Porcentaxe	Nota
Actitude	10 %	
Adecuación á partitura	30 %	
Afinación	10 %	
Calidade de son	10 %	
Habito postural e respiración	10 %	
Interpretación	30 %	
TOTAL		